Poštnina plačana v gotovini

Maribor, petek 12. januarja 1934

Štev. 9 Leto VIII. (XV.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun štev. 11.409

Vprašanje bodoče usode Posaarja

STRAH NEMČIJE PRED IZGUBO PLEBISCITA.

V skupini vprašanj, ki obstojajo med Francijo in Nemčijo, ni poslednje vprašanje usode takozvanega Posaarja, ki je nastalo ob reki Saari, pritoku Rena, iz dela pruske in dela bavarske posesti. Posaarje meri danes 1910 kvadratnih kilometrov, šteje pa preko 800.000 prebivalcev in je torej silno gosto poseljeno. Po ogromni večini so prebivalci Nemci, in sicer zopet pretežno katoličani, katerih je okoli 560.000; ostali so protestanti. Ozemlje, ki more na tako neznatni površini preživljati tako veliko število prebivalstva, je prav za prav ena sama industrijska naprava, bazirajoča glavno na premogovnikih in rudnikih železa. Med produktivno industrijo sta glavni panogi jeklarstvo in steklarstvo. Kako ogromna je produkcija posaarske industrije, nam dokazujejo najbolj številke same. Leta 1930. je bilo v Posaarju izkopanih 13,200.000 ton premoga in pridobljenega 2,600.000 ton koksa, 1,900.000 ton sirovega železa in prav toliko jekla. Prva leta po vojni je bil izvoz v Nemčijo podoben po višini izvozu v Francijo, v zadnjih letih pa uvoz v Nemčijo stalno pada. Od 1. 1930. je Posaarje v svoji trgovinski bilanci z Nemčijo sploh pasivno, dočim je s Francijo aktivno.

Zaradi silne važnosti posaarskega rudarstva in industrije, je dosegla Francija na mirovni konferenci, da se je Posaarje ločilo od Nemčije in organiziralo kot samostojno, pod upravo Društva narodov stoječe ozemlje, in sicer za dobo 15 let. Po preteku te dobe, to bo meseca januarja leta 1935., se izvede v Posaarju ljudsko glasovanje, ki naj odloči z večino glasov: 1. ali se priključi k Nemčiji, 2. ali gre k Franciji, 3. ali ostane stalno samostojno v okviru sedanjega mednarodnega režima? Francija, ki potrebuje posaarski premog, koks in jeklo veliko bolj kakor pa Nemčija, ki ima vsega tega drugod več ko zadosti, si vsa leta od določitve plebiscita doslej prizadeva z vsemi silami, da bi Posaarje pripadlo stalno njej, ali pa ostalo vsaj samostojno pod upravo Društva narodov. Nemčija, ki ne gleda v Posaarju samo industrijskega središča, marveč tudi nemško nacionalno ozemlje, se pa nasprotno trudi, da bi pripadlo zopet njej, in če mogoče že pred plebiscitom, odnosno brez plebiscita. Zadnja zahteva je oživela zlasti v času po uvedbi režima narodnih socialistov z Adolfom Hitlerjem na čelu.

Da si Hitler in sedanja Nemčija toliko prizadevata, da bi se Posaarje vrnilo rajhu brez plebiscita in se je ta zahteva postavila tudi med točke kompleksa vprašanj, ki naj bi se reševala v direktnih pogajanjih med Parizom in Berlinom, je vzrok ta, da se je položaj za nemško stvar po prihodu Hitlerja močno poslabšal. Kot izrazit delavski revir, je Posaarje pretežno domena nemške socialne demokracije, najhujše nasprotnice narodnega socializma. Da pa posaarski socialni demokrati in posebno še komunisti niso preveč navdušeni za to, da bi se s priključitvijo Posaarja k Nemčiji vdali na milost in nemilost Hitlerju in se tako odrekli sedanji popolni svobodi svojega prepričanja, je popolnoma razumljivo. Hitlerjevci skušajo seveda storiti vse, da bi tudi v svobodnem Posaarju okrepili svoje gibanje, toda doslej se jim to ni kdovekako posrečilo. Če se razpoloženje posaarskega prebivalstva ne spremeni tekom letošnjega leta do plebiscita v januarju l. 1935. in ostane tako, kakršno je sedaj, se utegne kaj lahko zgoditi, da bo plebiscit izpadel tako, da bo Posaarje ostalo ločeno od Nemčije, samostojno, ker za priključitev k Franciji zaradi svojega nemštva tudi ne bo glasovalo, razen morda manjše skupine frankofilov. Važen moment pri odločitvi glasovanja pri plebiscitu bo pa tudi dejstvo, da živi Posaarje večinoma od izvoza v Francijo in dosti manj od izvoza v Nemčijo, iz katere celo več uvaža, kakor pa vanjo izvaža.

Vsega tega se v Berlinu prav dobro zavedajo, in od tod taki napori, da bi se dosegel s Francijo sporazum za vrnitev Posaarja brez glasovanja. Tega pa seveda Nemci ne priznajo, ampak skrivajo svoja prizadevanja pod kaj malo srečno izbrano krinko potrebe po »odstranitvi ovir, ki onemogočajo nemško-francoski sporazum«. V Berlinu pravijo namreč tako: »Posaarje je nemško in bo pri plebiscitu gotovo glasovalo za vrnitev k Nemčiji; čemu zato plebiscit, ki bo z bojem in agitacijo zanj silno razburil duhove v Nemčiji in Franciji in še bolj odtujil drugo od druge? Naj se zato vrne Posaarje Nemčiji rajše brez plebiscita, ki položaja in končne usode ne more spremeniti, zato pa bo nastalo med Berlinom in Parizom vzdušje zaupanja ter volje za sporazum in sodelovanje«. Toda Francija je odgovorila Nemčiji na njene predloge radi ureditve vprašanja brez plebiscita, da to ni njena zadeva, marveč zadeva samega posaarskega prebivalstva, ki mu nihče nima pravice kratiti svobodne besede glede svoje nadaljnje usode. Francija je tako pogajanja o tem vprašanju sploh odklonila, ker se pač zaveda, da govori sedanji položaj prej v njen, kakor pa v nemški prilog.

—r.

Odmevi afere Aleksander Stavisky

ŠTEVILO KOMPROMITIRANIH NARAŠČA. »DETEKTIV« PARIŠKE POLICIJE. DEMONSTRACIJE FAŠISTIČNEGA DIJAŠTVA.

PARIZ, 12. januarja. V aferi Staviskega so se pojavile nove gorostasnosti. Najtežje kompromitiran je direktor šele nedavno ustanovljenega lista »Le Jour«, Paul Löwy, ki je prejel od Staviskega milijon frankov. Nadaljnja žrtev pokojnega velesleparja je tudi generalni državni pravdnik Pressard, ki je svak ministrskega predsednika Chautempsa. Stavisky ni zapustil nič več, kakor samo 300.000 frankov. Značilno za poslovanje pariške policije je dejstvo, da je dobil Stavisky še 23. decembra preteklega leta nove dokumente kot »detektiv« pariške policije.

PARIZ, 12. januarja. Pred burbonsko palačo so nastali danes ponoči izgredi, ki jih je uprizorilo okoli 5000 demonstrantov pod vodstvom fašističnih dijakov. Dijaki in množica so kričali pred parlamentom »Doli s tatovi in podkupljenimi parlamentarci!« Vmes je morala poseči policija, zlasti na bulvarju St. Germain in na bulvarju Raspail, kjer so izruvali demonstranti železne ograje okoli dreves in jih vrgli kot prometne ovire na cesto. Demonstracije so bile bučne in nastali so izredno ostri spopadi s policijo. Aretiranih je bilo 263 oseb. Več policistov in okoli 50 demonstrantov je ranjenih.

Dollfuss kapituliral pred Heimwehrom

V STRAHU ZA SVOJ REŽIM JE KANCELAR DR. DOLLFUSS SPREJEL ZAHTEVE HEIMWEHRA. PODKANCELAR FEY VARNOSTNI MINISTER. PRED RAZPUSTOM VSEH STRANK IN POPOLNIM POFAŠISTENJEM AVSTRIJE.

DUNAJ, 12. januarja. Oba glavna dogodka v avstrijski notranji politiki, in sicer radikalizacija zahtev »Heimwehra« in novi val narodnega socializma sta prisilila zveznega kancelarja dr. Dollfussa, da je storil vse potrebne korake za rešitev svojega režima. Včerajšnja, ves dan trajajoča pogajanja med Starhembergom in dr. Dollfussom so se končala s tem, da je kancelar sprejel vse zahteve heimwehrovcev. S tem, da je bil podkancelar Fey zvečer imenovan za varnostnega ministra, je prešla celokupna eksekutiva v roke heimwehrovcev. Politični krogi so sprejeli to imenovanje kot dokaz, da je kancelar dr. Dollfuss popolnoma kapituliral pred heimwehrovci. Nadaljnje ukrepe tako preosnovane vlade pričakujejo vsi avstrijski krogi z največjo napetostjo. Splošno prepričanje je, da bo dosedanjim ukrepom vlade nedvomno sledil razpust vseh političnih strank, ne izvzemši krščansko socialno stranko, ker so na poti pri ustanovitvi fašistične korporativne države. To je nedvomno najtežji udarec za krščanske socialce, ki so doživeli že z umaknitvijo duhovščine iz političnega življenja globoko rano. Iz krščansko-socialne stranke so že izstopili Katoliško ljudsko društvo za Zgornje Štajersko, Katoliška kmečka zveza in Zveza malih kmetov ter se priključili »Patriotični fronti«. Da se izogne uradnemu razpustu, bo moral kancelar dr. Dollfuss po vzgledu nemškega centruma sam razpustiti svojo stranko.

Odgoditev razorožitvene konference

SEPARATEN SPORAZUM ZA EVROPO? SEJE PREDSEDSTVA KONFERENCE SE ODGODE DO ZAČETKA FEBRUARJA.

LONDON, 12. januarja. »Maily Telegraph« doznava, da je sedaj glavna ovira na poti h končnemu sporazumu v razorožitvenem vprašanju v tem, ker francoska vlada odločno odklanja predlog, naj bi se prej, preden bi se sklenila splošna razorožitvena konvencija, izdelala neka specialna konvencija o redukciji oboroževanja, ki pa bi se nanašala samo na Evropo. Isti list trdi, da izdeluje osnutek te omenjene konvencije angleška vlada.

LONDON, 12. januarja. Predsednik vlade Macdonald bo odpotoval danes v Sandringham, kjer bo sprejet v avdienci pri kralju. Ob tej priložnosti bo Macdonald podal kralju poročilo o zadnjih dogodkih in razvoju mednarodnega položaja v zvezi z zadnjimi sklepi vlade. Zunanji minister sir John Simon bo odpotoval skupaj z državnim podtajnikom Edenom v Ženevo v nedeljo. Trdi se, da po sporočila angleška vlada predsedniku razorožitvene konference Hendersonu svojo željo, naj bi se v interesu pogajanj, ki so v teku, sestanek predsedništva razorožitvene konference, ki je sklican za dne 22. t. m., odgodil. Po tem predlogu naj bi se predsedništvo konference sestalo šele v začetku februarja.

Pomembna izjava ministra Titulesca

BUKAREŠTA, 12. januarja. Rador poroča: Ko je Titulescu naposled le prisegel kot zunanji minister v Tatarescovi vladi, je dal agenciji »Rador« naslednjo izjavo: »S smrtjo velikega Romuna in mojega prijatelja Jona Duce je bila moja misija zunanjega ministra končana. Zadnji dogodki so imperativno zahtevali, da se ugodi nekim neobhodnim potrebam našega državnega življenja. Dejansko je sedaj red v javnem življenju popolnoma zavarovan pred vsakimi poskusi prevratov ali nasilij. Zunanja politika Romunije je taka, kakršno zahtevajo interesi romunskega narodnega edinstva in se bo nespremenjena tudi nadaljevala. V njej ne bo nobenih sprememb niti kolebanj. Romunija je v vsakem pogledu miroljubna, je pa pri tem najodločnejše nacionalno razpoložena. Ko ostajam na mestu zunanjega ministra bom tudi v bodoče tolmač enodušnega občutja svoje države in bom z vsem svojim delom in nehanjem služil predvsem idealu miru, pravice in morale, ki ga naša država tako iskreno želi«.

Francija na poti v fašizem

LONDON, 12. januarja. »Morning Post« je objavila včeraj zanimiv članek o razvoju fašizma v Franciji in naglaša, da je bila še pred letom dni vsaka vest o fašizmu v Franciji sprejeta zelo skeptično. Pred letom dni ni mogel nihče verjeti, da bi se mogel v tako zelo demokratični Franciji sploh pojaviti fašizem. Med tem pa so dejstva zmagala nad vso to skeptičnostjo. Francija ima danes svojo narodno-socialistično stranko, ki nastopa proti parlamentarizmu in zahteva korporativno ureditev države. Ta stranka deluje v Franciji zelo tiho, kar pa ne pomeni, da nima nobenih uspehov. Ne bo več dolgo, ko bo marsikdo zelo presenečen nad uspehi fašizma v Franciji.

MAXIMOS PRI SIMONU.

LONDON, 12. januarja. Grški zunanji minister Maximos je obiskal včeraj dopoldne ob 11. uri zunanjega ministra sira Johna Simona.

ANGLIJA IN DALJNI VZHOD.

TOKIO, 12. januarja. Po informacijah japonskega generalnega štaba Anglija ojačuje svojo pomorsko bazo v Singapooru. Zračna eskadra, obstoječa iz 119 letal, se je pomnožila za nadaljnjih 20 letal, dočim bo trdnjava dobila še nov polk.

STAVKA MADŽARSKIH AKADEMIKOV.

BUDIMPEŠTA, 12. januarja. Dijaška stavka se je razširila na vse madžarske visoke šole. Na tehniški visoki šoli se ni vpisal niti en slušatelj. Doslej se je na vseh madžarskih visokih šolah vpisalo vsega skupaj komaj 50 slušateljev.

Dnevne vesti

Odlikovanja. Na predlog ministra pravde je med drugimi odlikovan tudi dr. Fran Jankovič, zdravnik moške kaznilnice v Mariboru z redom jugoslovanske krone 3. stopnje.

Srebrna poroka. Mariborski trgovec g. Jakob Preac je slavil s svojo ženo Berto te dni srebrno poroko. Želimo zakoncema ob tej priliki vso srečo v nadaljnjem življenju.

Duhovniška vest. Za kaplana v Ljutomeru je imenovan Stanko Trobina, doslej kaplan pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah. Ljutomerski kaplan Halas pa je premeščen v Dolnjo Lendavo.

Poročil se je 11. januarja v Mariboru zelo znani in priljubljeni g. Janko Kostajnšek, trgovec, gostilničar in posestnik pri Sv. Martinu pri Vurbergu, z gospodično Ernestino Mlakarjevo, strokovno učiteljico iz Ptuja. Želimo obilo sreče!

Smrtna kosa. V zadnjem času so v Mariboru umrli: Anton Donko, čevljarski pomočnik, star 75 let; Ana Auerjeva, trgovka in posestnica na Koroški cesti, 41 let; Alfred Oprešnik, dijak realne gimnazije, 15 let; Alojzij Vute, usnjarski delavec, 34 let; Ivan Kraner, delavčev sin iz Košakov, 3 mesece; Marija Kavčičeva, zasebnica, stara 43 let; Ivan Fras, delavčev sin iz Košakov, 9 mesecev; Andrej Ljubič, delavec na Pobrežju; Ivan Krek, upokojeni vlakovodja; Anton Melihen, trgovski pomočnik; Tomaž Robar, strojni stavec; Ana Neubauerjeva, vdova; France Rat upokojeni strojevodja, Ana Frölichova, tkalka iz Limbuša in posestnik Martin Zupanič. N. p. v m.!

Zahvala. Okrajni glavar g. Milan Makar je nakazal občini Pobrežje 500 Din, ki se naj uporabijo za brezposelne. Uprava Strelskega okrožja v Mariboru pa je poklonila po g. Lušinu 300 Din in 3 m³ drv za reveže. Obema darovalcema naj bo izrečena na tem mestu najlepša zahvala!

Poročilo o proračunski seji mestnega občinskega sveta prinesemo zaradi pomanjkanja prostora jutri, v soboto.

Zveza Maistrovih borcev prosi vse člane-borce, ki so prejeli prijavnice za vstop v zvezo, da jih nemudoma izpolnjene vrnejo tajništvu, eventuelno naj preskrbijo to posamezni poverjeniki v svojem območju. Krajevni odbor Jadranske straže priredi dne 15. januarja 1934 ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru prijateljski sestanek. Člani se pozivajo, da se te prireditve po možnosti polnoštevilno udeležijo.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ni predavanja dunajskega prof. dr. Königa radi koncerta. Predavanje »Jugoslavija v očeh tujca« bo v ponedeljek 15. januarja. Ponazorjeno bo s sijajnimi skioptičnimi slikami, ki jih je predavatelj sam posnel na svojem lanskem študijskem potovanju po vseh najzanimivejših krajih naše domovine. Isto predavanje je imel večkrat na Dunaju in po vseh večjih mestih Avstrije. Na Dunaju je bilo navzoče pri prvem predavanju tudi osebje našega poslaništva. Gosp. profesor je prejel od gospoda poslanika poleg najtoplejšega priznanja za zelo uspelo predavanje še nekaj narodnih pesmi na gramofonskih ploščah iz različnih krajev naše domovine. Tudi te bodo predvajane v Mariboru.

Učni tečaj za obrtno knjigovodstvo se otvori prihodnji ponedeljek 15. t. m. ob 20. uri v učnem razredu v poslopju trgovske akademije, I. nadstropje, vhod na oglu Cafove ulice in Zrinjskega trga. Interesenti, ki so že prijavljeni pri obrtnozadružnem nadzorništvu, bodo opozorjeni pismeno. Novi interesenti se lahko prijavijo še pri otvoritvi v učnem lokalu. Vhod se točno ob 20. uri zapre.

Tudi mestno avtobusno podjetje toči čisti bencin. Ker je imelo mariborsko mestno avtobusno podjetje ugodno priliko za nabavo cenenega čistega bencina, je sklenilo, da bo odslej na svoji črpalki v Plinarniški ulici prodajalo samo čisti bencin in ne več mešanice s špiritom. Cena čistega bencina je le malenkostno višja od cene mešanice, pač pa igra pri tem važno vlogo toliko višji efekt in pa teža goriva.

Občni zbor JNS v Studencih. Pretekli torek zvečer je bil v Studencih v gostilni Špurej letošnji občni zbor občinske organizacije Jugoslovanske nacionalne stranke v Studencih. Udeležilo se ga je lepo število članov in somišljenikov. Po poročilih društvenih funkcionarjev je bila volitev novega odbora, pri kateri je bil izvoljen za predsednika g. Ciril Hočevar.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru je sklicalo obrtniški sestanek za obravnavanje perečih obrtniških vprašanj za nedeljo 14. januarja ob 9. in pol v hotel »Orel«. Glavni referat prevzame gospod Žagar, konzulent pri Zbornici za TOI. Na tem sestanku bo govoril tudi g. Krejči, narodni poslanec in g. Miho Vahtar, umetni knjigovez v Mariboru. Ker je ta obrtniški sestanek za vsakega pridobitnika velike važnosti, vabi Slovensko obrtno društvo vse interesente, da se ga udeleže.

Občni zbor krajevnega odbora Jadranske straže bo v ponedeljek, dne 15. januarja ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Vabljeni so vsi člani in prijatelji, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Pravoslavna cerkvena občina v Mariboru sporoča svojim članom pravoslavnim vernikom, kakor tudi prijateljem, da proslavi konec starega in začetek novega leta dne 13. t. m. v kavarni »Jadran« ob 21. uri.

Ker so v včerajšnji notici pomotoma izostale nekatere firme, se naknadno zahvaljujemo sledečim tvrdkam: M. Rosner, V. Löbl, I. Hutter. Za Društvo jugoslovanskih akademikov, odbor.

Dijaški kuhinji v Mariboru je daroval v počastitev 80letnice g. šolskega svetnika Franca Jerovška njegov bivši učenec dr. Simon Dolar, direktor gimnazije v Kranju, 100 Din. Najlepšo zahvalo izreka odbor.

Veliki medicinski ples Društva medicincev v Ljubljani bo v vseh prostorih Celjskega doma v Celju 13. januarja 1934 pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Pisarna plesnega odbora v Celjskem domu, klubova soba, uraduje vsak dan od 11. do 12. in od 15. do 17., kjer se dobe vse ustmene in pismene informacije. Vabila se razpošiljajo; kdor vabila pomotoma ni prejel, naj reklamira v pisarni. Telefon št. 59. V primeru večjega obiska Mariborčanov izredna avtobusna zveza: prijave sprejema pisarna v Celju.

Lutkovno gledališče Sokola-matice v Narodnem domu ponovi v nedeljo 14. t. m. ob 15. uri improvizacijo v 6. slikah »Pravljica se vrne«, ki je pri premieri odraslim kakor tudi otrokom zaradi zanimive vsebine, novih kulis in svetlobnih efektov zelo ugajala.

Rdeči križ na Pobrežju je priredil skupno s šolo običajno šolsko božičnico. Po nagovoru g. predsednika M. Volka in g. šolskega upravitelja J. Klemenčiča so sledile deklamacije, petje, igra in božični prizorčki. Nato je bilo obdarovanih okrog 80 najrevnejših učencev in učenk z obutvijo, obleko, perilom in šolskimi potrebščinami. Nazadnje pa se je celokupni šolski mladeži pobreške šole napravila čajanka. V dobi obče krize je taka prireditev težavna, vendar se še najdejo prijatelji revnih otrok, ki pomagajo s prostovoljnimi prispevki. Vsem tem dobrotnikom se krajevni odbor in šolsko upravitelstvo v imenu obdarovanih otrok najprisrčneje zahvaljuje, posebno pa tvrdki Hutter in drug za blagodušen dar v blagu.

Licitacija zaplenjenega blaga. Pri tukajšnji glavni carinarnici bo v torek 16. t. m. ob 9. uri dopoldne licitacija raznega zaplenjenega blaga. Zdražbanih bo 55 metrov svilene tkanine, razni okraski za ženske klobuke, petrolej, sladkor, saharin itd.

Poziv! Neki Franc Kramer, ki ima sestro v Budimpešti, se poziva, da sporoči takoj svoj natančni naslov upravi »Večernika« v Mariboru.

Zlat manšetni gumb z vrezanimi črkami veliki L. D. sem izgubil. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi lista.

Mariborčani ljubitelji radia. V lanskem letu je naraslo število prijavljenih radionaročnikov za 376, tako, da je imel Maribor ob sklepu lanskega leta skupno 1.174 radio-aparatov. Med letom je pa bilo odjavljenih 252 aparatov.

Absolventi trgovskih akademij lahko polagajo tudi doktorski izpit. Absolventi državnih trgovskih akademij morejo polagati na gospodarsko trgovski visoki šoli v Zagrebu, če so na njej vpisani in jo dovršijo, tudi doktorski izpit. S tem je popravljena težka krivica, ki se je delala absolventom naših trgovskih akademij.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 3. številki: Zakon o dodatnem sporazumu k trgovinski pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo; sestavo oddelkov državnega sveta in njih področje za letošnje leto; nadalje spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine ter razne objave iz »Službenih novin«.

Jugoslovanski Penklubovci v Sofiji. Včeraj je odpotovalo z brzovlakom iz Beograda v Sofijo okrog 30 članov beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega Pen-kluba. V delegaciji so kot zastopniki ljubljanskega Pen-kluba naslednji pisatelji in javni delavci: gg. dr. Alojzij Grabnik, dr. Igo Gruden, Franjo Albrecht, Ferdo Kozak, dr. Franjo Stelè, Josip Vidmar in Franc Koblar.

Gospodarski položaj v luči gospodarske statistike. Iz statističnih podatkov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu posnemamo, da se razmerje na našem delovnem trgu, kakor tudi v posameznih gospodarskih panogah v mesecu oktobru preteklega leta ni mnogo spremenilo. Napram mesecu septembru je število zavarovancev v celotnem gospodarstvu narastlo za 7.387 članov, ali 14 odstotkov. Takoj pa moramo pripomniti, da je bil ta porast v glavnem sezonskega značaja. V posameznih gospodarskih panogah je bilo zaposlenih: v trgovini 53.085 delavcev in nameščencev (9.66%), v gozdni industriji 40.966 delavcev (7.46%), v industriji življenjskih potrebščin 40.091 (7.30%), v tekstilni industriji 39.691 (7.22%) in v kovinski industriji 33.004 (6.01%). Največje število zavarovanih delavcev, in sicer 55.733 (10.14%), je bilo zaposlenih v domačih gospodinjstvih in gospodarstvih. Najmanjše je bilo število zaposlenih delavcev in nameščencev v industriji papirja, usnja in kavčuka. Napram letu 1932. se kaže v istem mesecu znatno omiljenje krize in izboljšanje gospodarstva, ker se je dvignilo število delavcev za 5.155, kar gre v glavnem na rovaš zaposlitve žensk. Padec zavarovancev se je pokazal v gradbeni, kameneni, tobačni, lesni in kemični industriji, porast pa v tekstilni, oblačilni, gozdni in papirni industriji.

Gradbena podjetnost v Beogradu nazaduje. Naša prestolnica je dobila lani 370 novih poslopij, vrednih 152 milijonov 407.700 Din, predlanskim pa je bilo zgrajenih 689 novih zgradb v vrednosti 285 milijonov 298.000 Din. Gradbena podjetnost je v primeri z predlansko nazadovala za 46 odstotkov.

Nesreča v gozdu. V sredo je vozil 22letni delavec Franc Potočnik na drvarskih saneh s Pohorja domov drva. Na nekem ovinku je vrglo sani iz tira in si je pri tem Potočnik zlomil desno nogo pod kolenom. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Velika kavarna: Samo še nekaj dni !!! Vilko !!!

»Teta Rezi«, Laznica, v nedeljo koncert pohorske godbe.

Kino Union predvaja od danes dalje »Sestro Angeliko« (Za samostanskimi zidovi), velefilm, ki nam pokaže življenje in trpljenje za samostanskimi zidovi. Kritika pravi o tem filmu, da je na umetniški in tehnični višini.

Grajski kino. Od danes petka dalje vesela, zabavna opereta »Njena visokost prodajalka«. V glavni vlogi L. Haid, W. Forst in P. Kemp. Film, katerega si naj ogleda vsak, ki želi videti nekaj prav lepega, veselega in zabavnega.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne **»Franz Josefove« grenčice**, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesja.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 12. januarja. Zaprto.

Sobota, 13. januarja ob 20. uri: »Scampolo«. Red B.

Nedelja, 14. januarja ob 15. uri: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Otroška predstava po najnižjih cenah od Din 10.— navzdol. Ob 20. uri: »Mala Floramye«.

Nabavite si pravočasno vstopnice za otroško predstavo »Pastirček Peter in kralj Briljantin«, ki bo v nedeljo 14. t. m. popoldne. Veljajo najnižje cene. (Sedeži po Din 10, 8, 6, 4 in 3, stojišča po Din 2.) Pri zadnji uprizoritvi tega dela je mnogo ljudi moralo oditi brez vstopnic, zato si jih oskrbite vnaprej!

Darla Nicodemija komedija »Scampolo« je ob letošnji premieri dosegla prav lep uspeh ter je splošno ugajala. Ponove jo v soboto 13. t. m. za red B. Naslovno ulogo igra **Branka Rasbergerjeva.** Režija je Skrbinškova.

Tijardovićevo opereto »Mala Floramye« ponove v nedeljo 14. t. m. zvečer. To delo je zaradi svoje krasne glasbe in prav zabavne vsebine doseglo tudi v Mariboru izredno velik uspeh ter so njegove uprizoritve izborno obiskane.

Prihodnja dramska premiera bo v najkrajšem času. V režiji glavnega režiserja J. Kovača uprizore veseloigro znamenite češke igralke **Olge Scheinpflugove »Okence«.** Ta veseloigra je pisana jako efektno, nastopajoče osebe so orisane markantno, vsebina pa je zabavna. **»Okence«** je doseglo povsod močan odrski uspeh. Igrajo Zakrajškova, Barbičeva, J. Kovič, P. Kovič, Nakrst, Grom, Blaž, Medven, Furijan in Gorinšek.

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobnosti, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih, poživi naravna **»Franz Josefova« grenčica** trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se **»Franz Josefova« voda** pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Redek gost v naših krajih. Pred dnevi je ustrelil veleindustrijec g. Ornig iz Dravograda v svojem lovišču nenavadnega ptiča, ki silno redko zaide v naše kraje. Je to veliki severni potapljač, ki živi ob Severnem ledenem morju in se običajno nikoli ne seli proti jugu. Morda pa je obisk te redke ptice znamenje bližajočega se mrzlega vala, ki ga nekateri vremenarji že nekaj časa napovedujejo. Redki lovski plen je nagačil tukajšnji nagačevalec g. Ziringer in ga razstavil v svojem izložbenem oknu na Tržaški cesti.

Vremensko poročilo 12. januarja 1934. Rimski vrelec: ob 7. uri — 6, pršič, 10 cm na podlagi 30 cm, smuka idealna, sankališče uporabno, cesta za sani zelo dobra. Pohorski dom, Mariborska koča: ob 7. uri — 7, jasno, 10 cm pršiča na podlagi 30 cm, smuka idealna, sankališče zelo dobro. Ruška koča: ob 7. uri — 7, jasno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 40 cm, smuka idealna, sankališče izborno. Pesek: ob 7. uri — 8, jasno, brez vetra, 20 cm pršiča na podlagi 40 cm, smuka idealna, skakalnica v najboljšem stanju. Senjorjev dom: ob 7. uri — 9, jasno, mirno, 20 cm pršiča na podlagi 50 cm, smuka idealna. Činžat nad Falo: ob 7. uri — 6, jasno, mirno, 10 cm pršiča na podlagi 40 cm, smuka idealna. Sv. Lovrenc na Pohorju: ob 7. uri — 6, jasno, brez vetra, 10 cm pršiča na podlagi 50 cm, skakalnica uporabna, sankališče uporabno, cesta za sani zelo dobra. Ribnica na Pohorju: ob 7. uri — 6, 10 cm pršiča na podlagi 45 cm, smuka idealna, cesta za sani dobra.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 9.5 stopinj C pod ničlo; minimalna temperatura je znašala 9.8 stopinj C pod ničlo; barometer je kazal pri 12 stopinjah 742.7, reduciran na ničlo pa 741.2; relativna vlaga 85; vreme je jasno; vremenska napoved pravi, da bo sedanje vreme trajalo še nekaj dni, pričakovati pa je, da bo postalo toplejše.

Št. Ilj v Slovenskih goricah

DELOVANJE KRAJEVNEGA ODBORA JADRANSKE STRAŽE.

Na Vidov dan l. 1933. se je na skrajni severni točki naše Jugoslavije ustanovil krajevni odbor Jadranske straže. Odbor se je izvolil iz vseh stanov in zastopnikov tukajšnjih društev. Nadel si je nalogo, da vzbudi zanimanje za naš Jadran, posebno pa še, da se v tem duhu vzgoji šolska mladina, ki naj bi vzljubila naše morje — pljuča naše prelepe domovine! Razen tega se je odbor lotil dela, da za Božič obdaruje s toplo obleko revnejše otroke, ki jih je pri nas veliko. In res, odboru se je posrečilo pridobiti vsa domača društva, da so prispevala po svojih močeh, kar je bil prvi primer, da so sodelovala vsa brez izjeme.

Odbor se mora posebno zahvaliti za izdatne prispevke, ki so bili nakazani našemu odboru za to akcijo in to, po 1000 Din: Kraljevi banski upravi, knezoškofijskemu ordinariatu v Mariboru in naši marljivi šolski družbi sv. Cirila in Metoda; po 600 Din domačemu župnemu uradu, Oblastnemu odboru J. S. v Ljubljani in 500 Din Mariboru; po 300 Din domači posojilnici, tvornici lepenke Sladki vrh in domači občini; po 200 Din tvornici lepenke Ceršak in Strelski družini; po 100 Din Posojilnici Maribor (Narodni dom), krajevnemu šolskemu odboru in dr. To akcijo so podprli vsi domačini brez izjeme po svojih močeh, tako, da se je nabralo skupaj v denarju 7934 Din. Razen tega se je nabralo še mnogo blaga, obleke, plaščev, čevljev in perila, kar so darovale razne tvrdke v Mariboru in domači trgovci in zasebniki. Skupna vrednost daril z denarjem je prekašala vrednost 10.000 Din. Nadalje gre zahvala tudi gg. Miovičevi in Swatyjevi ter učiteljicam in učiteljem, ki so pomagali in delali po svojih močeh, — posebno prvima dvema — da je prireditev tako sijajno uspela.

Dne 17. decembra se je proslavil rojstni dan Nj. Vel. kralja in se je v zvezi s tem izvršila božičnica, katero so počastili s svojo prisotnostjo gg.: okrajni glavar g. dr. Senekovič kot zastopnik oblasti, okrajni šolski nadzornik Ivan Tomažič, kot zastopnik Družbe sv. Cirila in Metoda ter odposlanci oblastnega odbora J. S. Maribor gg. dr. Rapotec, Lavrenčič in Pirc. Otroci so izvajali dnevu primeren program. Kot slavnostni govornik je domači g. župnik E. Vračko pozdravil navzoče goste ter vse domačine. Zahvalil se je vsem za izkazano naklonjenost in bogata darila. V svojem govoru je omenil pomen dneva 17. dec. in posebno povdarjal ljubezen našega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra do svojega naroda, in njegovo neumorno delo za procvit velike Jugoslavije in dobrobit naš vseh. Po državni himni se je predsednik krajevnega odbora J. S. zahvalil v imenu odbora in šolske mladine za vse in vsem, ki so pripomogli, da je prireditev tako sijajno uspela. Otroke in vse je pozival naj slede besedam in delu našega vladarja, ko je še po albanski Golgoti, pred 18. leti mislil in delal za svoj narod. V koncu sta se še oglasila gg. dr. Rapotec, ki je izročil pozdrave mariborske J. S. ter Iv. Tomažič v imenu Družbe sv. C. in M. ter pozivala k skupnemu složnemu delu za lepo in mogočno Jugoslavijo. Nato se je vršilo obdarovanje. Vsega je bilo obdarovanih nad 240 ubogih šolarjev in 10 odraslih revežev ter nekaj otrok iz pred šolske dobe i. s. z blagom za obleke, perilom, pleteninami, čevlji in drugim.

V koncu se zahvaljujemo tudi vsem trgovcem in Nabavljalni zadrugi drž. nam. v Mariboru najiskreneje, ker so nam mnogo darovali in pokazali, da imajo srce za uboge tudi na deželi. Še enkrat vsem — tisočera hvala! Prvi redni občni zbor naše krajevne organizacije bo pa v nedeljo, dne 21. t. m. ob 8. uri zjutraj v zg. šoli.

Naše revije v naše domove!

OSNOVANJE »SLOVENSKEGA BRALNEGA KROŽKA« V MARIBORU.

Na željo mnogih Mariborčanov se je tudi v našem mestu ustanovil »Slovenski bralni krožek«, ki bo nudil vsakomur možnost čitanja slovenskih in ostalih jugoslovanskih revij in seznanjanja z vsem onim, kar smo črpali doslej iz tujih, zlasti nemških časnikov, ki jih preskrbuje že od predvojnih časov poslujoči nemški bralni krožek.

Da dobe Mariborčani čim cenejše slovensko in srbskohrvaško revialno čtivo, bo spravil »Slovenski bralni krožek« v cirkulacijo naše domače revije, ki v marsičem celo prekašajo tuje, saj je tudi pri nas grafična umetnost na višku in prav nič ne zaostaja za ono v drugih državah. Poglejmo samo ljubljanske in zagrebške revije, ki pridejo za krožek glavno v poštev, pa bomo takoj videli, da imamo vsega dovelj. Da te revije še niso zadosti razširjene po naših domovih, je glavni vzrok pač to, da mnogi nimajo sredstev, da bi jih naročili ali kupili. In to zlo se da odstraniti samo na ta način, da se izposojujejo proti primerni nizki odkupnini ter krožijo potem iz doma v dom, iz rok v roke.

Novi »Slovenski bralni krožek« v Mariboru bo nudil tak izbor revij, da bo kolikor mogoče vsakomur ustreženo. Nudil bo mesečnike in tednike leposlovne, znanstvene, zabavne, sportne in druge vsebine ter ženske in družinske revije. Tako bo krožek potom svojih revij seznanjal naročnike z vsem, kar se dogaja doma in v tujini v literaturi, znanstvu, sportu, umetnosti, družabnem in vsem ostalem življenju. Prav zaradi tega smo trdno prepričani, da bo našel med mariborskimi Slovenci toliko razumevanja in podpore, da se bo lahko vzdržal in razvijal. Delovati bo pričel meseca februarja, zbiratelji naročnikov pa bodo potrkali na razna vrata že te dni in pokazali prospekte ter revije, namenjene za izposojevanje. Posebno pa opozarjamo na to novo ustanovo one, ki imajo razne čakalnice, kakor tudi brivske in česalne salone, javne lokale in društva. Z naročilom revij pri bralnem krožku si bodo znatno znižali izdatke za revije, strankam pa bodo nudili prijetno razvedrilo. Istotako naj se poslužijo krožka tudi zasebniki. Nedvomno ne bo hiše, ki se ne bi na ta način okoristila z ugodno priložnostjo seznaniti se z našim revialnim tiskom.

Vse potrebne informacije daje interesentom vedno radevolje g. Cenon Dvoršak v Mariboru, Tattenbachova ulica št. 16/III.

Maribor na prvem mestu

Nekaj statistike mestnega električkega podjetja.

Kakor je javnosti znano, se je industrija, zlasti tekstilna, v Mariboru in njegovi neposredni okolici v preteklem letu silno razvila in razmahnila. Ker uporablja ta industrija po veliki večini za pogonsko sredstvo električni tok, je seveda konzum elektrike v našem mestu silno narasel. Mestno električko podjetje preskrbuje mesto, bližnjo okolico in industrijo z električnim tokom, izvzet je le kolodvor in pa železniške delavnice v Studencih.

Lani je dosegla uporaba toka v našem mestu visoko število 13 milijonov 520.000 kilovatnih ur in se je dvignila napram l. 1932. za celih 2 milijona 280.000 kw ur, ali za 20 odstotkov. V dravski banovini je torej Maribor glede konzuma električnega toka med vsemi kraji na prvem mestu. Navedemo naj le, da je Ljubljana v preteklem letu konzumirala samo 8 milijonov kw ur, Celje pa 1 milijon 80.000. Na vsakega prebivalca v Jugoslaviji odpade povprečno 56 kw ur, na vsakega Mariborčana pa povprečno okrog 300 kw ur.

Mariborsko mestno električko podjetje je lani instaliralo 2.780 novih žarnic, 150 likalnikov, 102 različna aparata in ventilatorja. Montiranih je bilo 249 elektromotorjev s skupnim efektom 1.380 konjskih sil. Na novo je podjetje instaliralo 531 novih števcev, starih pa je uredilo in pregledalo 1218. Lani sta v Mariboru pričeli delovati 2 novi transformatorski postaji, in sicer na Tržaški cesti in v Melju. Na svoje omrežje je podjetje na novo priključilo 4 transformatorje s skupnim učinkom 1650 KWA in je sedaj v obratu skupno 67 transformatorjev. Podjetje je izvedlo tudi elektrifikacijo raznih novih cest in ulic. Močno se je dvignil odjem toka v gospodinjske svrhe, zlasti za kuhanje.

V letošnjem letu čakajo mestno električko podjetje novi velikopotezni načrti, saj se bodo priključile na omrežje v bližnji bodočnosti zopet štiri nove tovarne. Elektrificiral se bo letos tudi del krčevinske občine.

Slovenska Bistrica

Divjo svinjo je ustrelil na velikem lovu na Boču 9. t. m. slovenjebistriški tovarnar g. Albert Štiger. Svinja je tehtala 130 kg in je bila tri leta stara.

Pravoslavni Božič so praznovali pravoslavni verniki slovenjebistriške garnizije 6. t. m. Popoldne so v slavnostnem sprevodu vozili »badnjak«. Sprevoda so se udeležili tudi mnogi meščani.

Planinsko kočo bo pri Sv. Treh kraljih gradila letos slovenjebistriška podružnica Slovenskega planinskega društva. Les, ki ga je podružnica kupila pri okoliških kmetih, se že teše.

Božičnica na Tinju. Dne 28. decembra lani smo v poročilu o božičnici na Tinju pomotoma napisali, da je ga. Marija Žurajeva darovala 50 Din, darovala pa je v resnici 100 Din. Prav tako smo pozabili omeniti tudi g. Leopolda Škofa, ki se je spomnil revnih z znatnim darom. Vsem iskrena hvala!

Izreden rekord nizozemskega letala.

Trgovsko letalo kraljevske nizozemske zračne proge Amsterdam—Batavia je postavil po skoraj štiridnevnem poletu dvojni rekord. To letalo je preletelo progo od Amsterdama do Batavije, ki je dolga 9000 milj, v rekordnem času 72 ur in 42 minut. Normalno traja polet od Batavije do Amsterdama 8 dni, v obratni smeri pa 9 dni. Trgovsko letalo je vozilo s seboj v Nizozemsko Indijo božično pošto, pred dnevi pa je priletelo tudi že nazaj v prav tako rekordnem času z novoletno pošto za Nizozemsko in ostale evropske države.

Skoraj 13 milijonov enakih priimkov.

Charles Smith, upokojeni angleški častnik, ki živi v Glasgowu, je sklenil ugotoviti, koliko ljudi na svetu nosi njegov priimek. S pomočjo statistik in adresarjev je dognal, da je bilo dne 1 januarja t. l. na vsem svetu nič manj, kakor 12,835.000 oseb, ki vse nosijo priimek Smith. To število pa je do danes nedvomno zopet precej naraslo, ker je Charles Smith ugotovil, da se vsakih 11 minut rodi na svetu zopet nov — Smith.

Sreča brezposelnega delavca.

Na Dunaju je imel te dni 35letni brezposelni delavec Leopold Dimmling poseb no srečo, ker je na cesti našel listnico, v kateri je bila vsota 7750 šilingov. Pošteni najditelj je prejel na policiji, kjer je denar oddal, najdeninsko nagrado v znesku 500 šilingov. Delavčeva sreča je bila toliko večja, ker je bil že zelo dolgo brez dela in je živel v največji bedi. Nič manj pa ni bil vesel lastnik denarja, neki reven mizar, ki je izgubil že vse upanje, da bi dobil kdaj nazaj svoj prihranek.

Tristan Bernard:

Oportunist

Hubert Rigaudel je bil visok in precej rejen. Njegov obraz pa je bil suh, njegov nos zakrivljen, njegovi brki rdeči in drzno navzgor zavihani.

Takšen je bil vsaj pred tridesetimi leti, ko je kot trgovski potnik s perilom vzel za ženo Lavro Thaumatovo, hčer trgovca z železnino z Rue Vieille du Temple. Lavra je bila plavolasa, bohotna lepotica s pravilnimi smejočimi se potezami.

Hubert je sestavil na teden dni preračunano ženitovanjsko potovanje. V mestih Montargis, Revers, Moulins, Bourget, Orleans, Etampes bosta počivala, na kar se bosta vrnila v Pariz. Pisal je na hotele v teh mestih, da bi si zagotovil prostornejšo sobo kakor običajno ter je zaključil pisma z upanjem, da mu bodo dali to sobo po običajni ceni.

Svojim odjemalcem je naznanil točno dan in uro, kdaj bo v njihovih mestih. Rad bi jim, je pisal, predstavil svojo ženo. To bo njegovo ženo gotovo veselilo, saj ji tako ne bo treba ob lepem vremenu po parkih, v deževju pa po muzejih čakati nanj. In odjemalci, ki jim bo ta pažnja gotovo laskala, bodo pač naročili kaj več.

Tako je bil celo na svojem ženitovanjskem potovanju dovelj zaposlen. Nekoč, bila je nedelja — trgovine so bile zaprte — je bil Hubert prisiljen svoji mladi ženi predlagati nekaj nenavadnega: dvourno vožnjo v odprtem vozu v okolico Moulinsa. Strinjala sta se, da je bila vožnja lepa, čeprav je imel voz slaba peresa in je kočijaž preveč besedičil. Staro kapelo, ki sta jo obiskala, sta imela za najzanimivejši spomenik na svetu. Ko sta se vrnila v Pariz, je pripovedovala Lavra svoji materi o ženitovanjskem potovanju. Gospa Thaumatova je pa takoj vedela, da je bil to zelo skromen užitek, toda Hubert Rigaudel je bil predvsem mož dela.

Po smrti gospoda Thaumata se je preselila njegova vdova k novoporočencema. Hubert Rigaudel ni več potoval. Kupil si je trgovino s perilom v Rue de Turenne in istočasno majhno hišico, ki so jo imenovali vilo, ker je stala zunaj v Rue Saint Gervaisu. Njeno na široko cesto obrnjeno pročelje je bilo iz prhlega peščenca. Zato so bili rajše na dvorišču, kjer so štirje združeni majhni vrtovi delali vtis oaze. Kljub prirojeni lastnosti zakoncev Rigaudel in gospe Thaumatove, imeti za prijetno ono, kar nudi materialne prednosti, so prišli že po prvem polletju do prepričanja, da hišica v Rue Saint Gervaisu nikakor ni prijetno poletno bivališče. Dve sosedi, žena nekega strojarja in ljubica nekega sprevodnika cestne železnice, sta jim grenili življenje na vse mogoče načine.

Po srečnem naključju je mogel Rigaudel spraviti svojo rodbino v Vichy. Rigaudel je vzel v najem prazno trgovino v živahni ulici. Zdelo se je, ko da bi Hubert, Lavra in gospa Thaumatova čakali samo na to priložnost, da morejo soglasno izjaviti, da je Vichy letovišče njihovih sanj. Skozi dolga leta so živeli odslej od 1. junija do 15. septembra v Vichyu. Gospod Rigaudel je mogel kot trgovec stopiti v direktno zvezo z ravnateljem kazina. Gospa Thaumatova in Rigaudelova sta zato pridno obiskovali gledališče. Toda ta strast je delovala vsako leto samo v času poletnih mesecev, pozimi pa je zaspala ter se je zbudila le, če sta po naključju dobili prosto vstopnico.

To življenje s svojimi srečnimi rednimi spremembami je trajalo štirinajst let, do časa, ko je pljučnica iztrgala gospo Thaumatovo iz ljubezni njenih otrok.

Taščina smrt je zelo potrla Huberta. Ne bi je bil rad pokopal v malem pokrajinskem mestecu, kamor so prepeljali zemeljske ostanke gospoda Thaumata. Pogreb v Parizu res ni poceni, vendar bi stal na vsak način manj, in Lavra bi mogla tu pa tam obiskati materin grob.

Že pri prvem poizvedovanju pa je moral gospod Rigaudel ugotoviti, da je prostor na pokopališču silno drag in da je na razpolago le omejeno število grobov.

Tako se je domislil, da bi mogel med grobovi najti kakega svojega dolžnika, kateremu bi za prostor v grobnici črtal še neporavnani dolg. Neizmerno zadovoljen se je vrnil domov in sporočil Lavri, da bo njena mati počivala v grobnici Bourgatierovih na pokopališču Pere Lachaise.

Lavra se je pričela jokati.

»Jaz torej ne bom pri materi, ko bom umrla...«

»Kaj misliš s tem? Zasigural sem si tri mesta. Mi se ne bomo nikdar ločili,« je rekel in jo nežno objel.

»Lahko bi dobil tam še eno ali dvoje mest, ako bi bilo treba zasigurati si dobrega odjemalca.«

Denis Diderot:

Skrivnosti samostana

Roman. 26

»Kako bela in fina je tvoja polt, kako lepe so tvoje oblike in kakšen vrat! Pred menoj se ti ni treba sramovati, saj sve vendar ženski! Sleči samo srajco; oh, kako lepa prsa imaš, kako so čvrsta in polna! In tako lepoto naj bi pokvaril bič! Ne, to se ne sme nikoli zgoditi, mihuje jo pri oblačenju, se ji laska in jo naposled odpusti z nagrado: oprostitvijo vsakega dela. Z ženskami take vrste se zelo težko shaja, ker ni nikoli mogoče vedeti, kaj jim bo prav in kaj ne, pa se navadno stori preveč ali pa premalo. O njeni spremenljivi naravi naj vam zadostuje en sam primer: v teku enega leta je dvakrat preiskala vse celice ter ukazala vreči skozi okno vse steklenice likerja, že naslednjega dne pa je vračala prepovedano pijačo. Taka je bila predstojnica, kateri sem morala biti poslušna.

Odvedla me je v dvorano, kjer nas je čakala zakuska. Na razpolago je bilo sadje, pecivo in drugo. Arhidiakon je pričel govoriti pohvalno o meni, pa ga je predstojnica takoj prekinila:

»Da, da, vem, njej se je storila krivica.«

Drugi in tretji poizkus arhidiakona se je končal prav tako, ker ga je predstojnica vselej prekinila in dejala:

»Samo odločnost in krotkost jo je. Razen tega mora biti zelo talentirana;« in obrnivši se proti meni je nadaljevala: »ljubim vas do blaznosti; ko se ta pusta družba razide, bom poklicala vse sestre in vi nam boste morali nekaj zapeti.«

Komaj sem zadržala smeh, pa tudi sam veliki vikar je za trenutek izgubil oblast nad svojim strogim obnašanjem, vendar se je kmalu znašel, ji ukazal molčati in sesti. Predstojnica je to storila, toda opazila sem, da ji ni bilo prav, ker se je kmalu nato pričela premikati po stolu sem ter tja, popravljati si obleko in celo zevati, dočim je arhidiakon v dolgem govoru razpravljal o meni, prejšnjem samostanu in zgodovini mojih trpljenj. V vsem govoru je omenjal mnogo tudi onega, ki mi je bil največ pomagal. Pogledala sem gospoda Manourija, ki je pobesil pogled. Ko je zabava postala splošna, sem stopila k njemu, da se mu zahvalim; moja razburjenost in ginjenost sta bili najboljši izraz mojih občutij in najboljši izraz moje hvaležnosti, bolj kakor bi to mogla izraziti z najbolj izbranimi besedami. Tudi on je bil ginjen in mi je v čisto zmedenih besedah povedal, kako je srečen, da se je moja usoda vsaj nekoliko izboljšala. Uspeh, katerega je dosegel, tako je dejal, pomeni zanj večje zadovoljstvo kakor zame. Žal le, da je Arpajon preveč oddaljen in me ne bo mogel večkrat obiskati, zato je pa zaprosil arhidiakona in predstojnico za dovoljenje, da se sme o meni pismeno informirati.

Arhidiakon na to vprašanje ni odgovoril. Samo pr dstojnica je dejala:

»Kolikor hočete; storila bo vse, kar želite, in mi bomo poizkusili popraviti vse, kar je doslej pretrpela.«

Nato je, obrnivši se k meni, komaj slišno dejala:

»Morali ste mnogo pretrpeti in nikakor ne morem razumeti, kako so vas mogle one prikazni iz Longchampa tako mučiti. Že prej sem poznala vašo predstojnico. Vsi so jo sovražili. Pozneje mi boste morali vse povedati.«

M tem je nastal večer. Gospod Manouri se je odpeljal v Pariz, veliki vikar se je odzval nekemu povabilu iz bližine Arpajona, in jaz sem s predstojnico ostala sama. Čim sta onadva odšla, se je zbralo v dvorani okoli sto samostanskih sester, ki so me obkolile, da nisem vedela, kateri bi najprej odgovorila, katero bi najprej poslušala, vendar se mi je po vsem kar sem videla zdelo, da se vse zelo zanimajo za moje besede in zame samo ter so mi naklonjene. Ko sem se osvobodila napada radovednosti, me je predstojnica sama odvedla v mojo celico, pregledala opremo, pokazala mi klečalnik in rekla:

»Tu bo moja mala prijateljica molila Boga, toda prinesti ji bo treba blazinico, da si ne rani kolen. V škropilnici še ni blagoslovljene vode, sestra Doroteja je preveč pozabljiva. Sedite na tale stol, mislim, da je dovelj udoben.«

Pri teh besedah me je posedla, položila mi glavo v naslanjač ter me poljubila na čelo. Nato je pregledala zavese na oknu in pregrinjalo na postelji, ugotovila, da je vse v redu in me po večkratnem objemu zapustila. Morala sem se smejati njenemu postopanju in pripravila sem se na dobre in slabe dni.

Ko sem malo uredila svojo obleko, sem odšla k večerni pobožnosti, nato pa k večerji. Za časa odmora so se mi nekatere redovnice približale, dočim so se me druge očito izogibale; prve so računale z mojim uplivom pri predstojnici, dočim so me druge prav zaradi tega že sovražile. Po kratkem laskavem uvodu smo se znova vrnili k mojim prejšnjim doživljajem. Pri tem so hotele moje nove tovarišice spoznati moj značaj in moje simpatije. Vsaka beseda je bila kakor zastavica, ki jo postavijo zato, da bi iz odgovora razbrali ustrezajoče zaključke; tako izgovoré na primer slabo besedo in opazujejo utis, ki ga napravi; prične se pripovedovanje, se prekine in čaka, če se bo ali ne bo zahtevalo nadaljevanje; potem te vprašajo kaj rada čitaš ter ti nudijo svete in posvetne knjige. Po načinu, kako sprejmeš male intimnosti, ocenjujejo tvoj značaj in na podlagi svojih opazovanj ti izstavijo svoje spričevalo. Ker od mene niso mogli ničesar izvedeti, so me imenovali: Suzana, trgovka skrivnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Sport

Razpis medklubske alpinske tekme z vrha Uršlje gore.

Dne 14. januarja t. l. priredi smučarski klub »Guštanj-Kotlje« svojo 3. alpinsko tekmo v smuku z vrha Uršlje gore (1696 m) s ciljem na trgu v Guštanju. Tekmuje se po pravilih JZSS in so k tekmovanju pripuščeni le pri JZSS verificirani člani, ki se na štartu legitimirajo z verifikacijsko legitimacijo. Proga vodi z vrha Uršlje gore 2.50 km po alpinskem svetu, preide nato v 1 km dolgo gozdno progo, nakar doseže odprte terene vznožja Uršlje gore, po katerih vodi 12 km vse do cilja v Guštanju. Proga vodi v vsej svoji dolžini v smuku z le dvema malenkostnima vzponoma. Dne 13. in 14. januarja bo oskrbovan turistovski dom SPD na Uršlji gori in se priporoča izlet tudi smučarjem netekmovalcem. Snežne razmere so kar najboljše, ker je na staro podlago zapadel nov pršič. Odhod smučarjev, ki pridejo iz Maribora in drugod 13. januarja ob 8. in 15.50., t. j. po prihodu mariborskih vlakov z vodniki iz Guštanja. Sosedna društva se sestanejo v turistovskem domu na Uršlji gori 13. januarja popoldne. Dne 14. januarja ob 8. uri zjutraj start k tekmi. Tekmovalci se bodo spuščali vsake 2 minuti. Med progo pri smučarski koči okrepčevalnica in sanitetna postaja. Zdravnik na cilju. Takoj po cilju razdelitev častnih nagrad v gostilni gosp. Cvitaniča v Guštanju in smučarski sestanek. Po dohodu vseh smučarjev, tudi izletnikov, na cilj, skupen odhod v Prevalje, kjer bodo nato skakalne tekme SPD v Prevaljah.

Medmestna nogometna tekma Zagreb: Gradec bo v nedeljo 21. t. m. v Zagrebu.

Mariborski smučarski klub. Odhod tekmovalcev k nedeljskim tekmam na Pesek, Uršljo goro in Prevalje, kakor tudi Marxov tečaj bo jutri, v soboto, z vlakom ob 18.30 z glavnega kolodvora.

Iz sekcije ZNS. Redne seje odbora za delegiranje bodo do nadaljnjega vsak četrtek. Odbor bo razpolagal z vsemi člani, ki do seje ne naznanijo, da so zadržani, razen če jim je dovoljen dopust. Delegiranje bo objavljeno dan po seji v »Jutru«. Vsi klubi LNP se pozivajo, da pošljejo odslej svoje predloge, event. sporazume (podpisane obojestransko!) in želje glede delegiranja sodnikov neposredno odboru za delegiranje sodnikov na naslov: Sekcija ZNS, Ljubljana, kavarna »Evropa«, in to najkasneje do četrtka opoldne. Zadevno prejmejo klubi še poseben cirkular sekcije. Na sedežih okrožnih odborov LNP bodo začasno delegirali sodnike za lokalne tekme še dosedanji lokalni OZDS.

Sokolstvo

IZPITI ZA SMUČARSKE VODNIKE. Meseca februarja t. l. bodo v Ljubljani prvi izpiti za smučarske vodnike Sokola kraljevine Jugoslavije. Bratje in sestre, ki nameravajo opraviti ta izpit, naj se prijavijo najkasneje do 25. t. m. načelstvu mariborske sokolske župe, kakor to določa pravilnik o smučarskih vodnikih, ki je bil objavljen v lanski 11. številki »Sokola«. Zdravo! Načelstvo mariborske sokolske župe.

ŠIRITE „VEČERNIK"

Državnik in umetnik

Kako je T. G. Masaryk pomladil 60letnika.

Pred dnevi je bil v Pragi prirejen velik koncert na čast skladatelju Josefu Suku, ki bo v kratkem proslavil svojo življensko 60letnico. Josef Suk je eden najpomembnejših živečih čeških komponistov, obenem pa je član »Češkega kvarteta«. Kot član kvarteta je znan tudi daleč izven mej svoje domovine.

V zadnjem času se je v čeških glasbenih krogih šepetalo, da se namerava Suk odreči javnega delovanja; izstopil je iz »Češkega kvarteta« in je tudi sklenil opustiti komponiranje. To je izvedel na neki način tudi predsednik republike T. G. Masaryk, ki zelo ljubi glasbo in glasbenike. Predsednik Masaryk nikakor ni bil zadovoljen, da bi sorazmerno mlad človek opustil svoje skladateljsko in glasbeno udejstvovanje ter je sklenil proti temu nekaj ukreniti. Na veliko Sukovo veselje se je pojavil na njegovem koncertu v predsedniški loži. Ko je pogledal na program, je opazil novo Sukovo skladbo, ki nosi značilno ime »Epilog«. Predsednik Masaryk je vzel v roko svinčnik, prečrtal »Epilog« in na njegovo mesto napisal »Prolog«. Zraven je dostavil svoj podpis T. G. M.

Kmalu nato je prišel v predsednikovo ložo slavljenec Suk, da se zahvali državnemu poglavarju na obisku. Predsednik Masaryk mu je brez besede izročil popravljeni program. Suk ga je prečital, zardel in oči so se mu orosile. V tem pa so ga že presenetile predsednikove odločne, zanosne besede: »Kakšen konec! Kaj naj bi pa potem rekel jaz?!« In ko je Suk pogledal v oči državnega predsednika, je ta očetovsko pokaral šestdesetletnika: »Tak mladenič, pa naj bi že napravil piko?«

Epizoda je zanimiva kot ilustracija nazorov predsednika Masaryka, ki je odločno proti temu, da bi telesno in duševno zdrav in svež človek opuščal delo in javno udejstvovanje.

Samomor volka na progi.

Iz Dervente v zgornji Bosni poročajo o nenavadnem primeru volčje smrti. Zaradi ostrega mraza in visokega snega po planinah prihajajo tropi lačnih volkov vedno nižje v doline in bližje k človeškim naselbinam. To se dogaja tudi sredi belega dne. Zanimiv primer se je pripetil pretekli torek na mali železniški postajici Komarici pri Drventi ob glavni ozkotirni železniški progi v Bosni. Lačen volk je prišel na postajo in se ustavil na tračnicah, po katerih je prihajal potniški vlak iz Sarajeva. Ker se volk s tračnic ni hotel umakniti, ga je l[illegible] tiva usmrtila.

Iz maščevalnosti uničil vso vas.

Vas Castellnuovo blizu Messine je pred dnevi uničil požar, ki je vpepelil vseh 60 hiš, kar jih je bilo v vasi. V plamenih je poginilo veliko število živine, uničeni pa so bili tudi vsi pridelki. Ljudje so se k sreči še pravočasno rešili. Preiskava je ugotovila, da je bil ogenj podtaknjen in sicer je zažgal neki delavec iz maščevalnosti. Ta delavec je nedavno ukradel kmetu, pri katerem je delal, par čevljev. Kmet je nepoštenega delavca seveda odpustil, za kar se mu je pa ta sklenil maščevati. In žrtev tega maščevanja je postala vsa vas. Orožniki so požigalca prijeli in izročili sodišču.

Mali oglasi

Razno

SAMO DIN. 3.— prvovrstno konisko meso, mla do 4 Din. Vojašniška 11. 108

CENEN PREVOZ v Ljubljano s tovornim avtom do 15. januarja 1934. Naslov v upravi lista. 103

Posest

HIŠE PRI MARIBORU od 20.000 Din. dalje prodaja Posredovalnica, Maribor, Frančiškanska ul. 21. 104

Kupim

HRANILNO KNJIŽICO Banovinske ali Spodnještajerske kupim. Ponudbe na upravo pod šifro »Do 20.000«. 115

Stanovanje

STANOVANJE v vili, Cankarjeva ul., soba in kuhinja, oddam. Naslov v upravi »Večernika« 109

VELIKO SOBO in kuhinjo oddam. Ptujska cesta 28. 106

Sobo odda

SPREJMEM DVA GOSPODA na hrano in stanovanje, 400 Din, blizu glavnega kolodvora. Naslov v upravi »Večernika«. 105

SOBO zelo prijetno, solnčno in parketirano, z uporabo kopalnice oddam boljšemu gospodu. Dr. Verstovškova ul. 6/II, vrata 19 7012

VELIKO PRAZNO SOBO s prostim vhodom, dvema oknama, pripravno za pisarno event. drugo malo sobico, ozir. kuhinjo oddam. Koroška c. 56. 99

LEPO, SALONSKO OPREMLJENO SOBO, s posebnim vhodom, v sredini mesta, ob Glavnem trgu, z uporabo kopalnice, z zajuterkom oddam v najem. Pojasnila v upravi »Večernika«. 200

BOLJŠEGA DELAVCA sprejmem na stanovanje in hrano. Frankopanova ulica 15, dvorišče, levo. 122

Spomnite se CMD

Pouk

ABITURIJENTKA učiteljišča nudi inštrukcije. Posebno dobri uspehi v pouku slovenščine. Naslov v upravi. 81

Inventurna prodaja

zimskega blaga napol zastonj

Priložnostni nakup!

v Trpinovem bazarju

NAJLJUBŠE DARILO MLADINI

JUTROVE MLADINSKE KNJIŽICE

DOBITE JIH PO 12 DIN V UPRAVI „JUTRA" IN „VEČERNIKA" MARBOR, GOSPOSKA ULICA 11

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru